

Budapest

József-körut 29. sz.

# A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

## Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . .12 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314 900. szám alatt jóváhagyta.

## Az egyesület igazgatósága:

Elnök: benedekfalvi Dr. Luby Gyula máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: Kubik Béla orsz. képviselő, Fábian Lajos mérnök, Ilkey László székesfővárosi hiv. főnök, Dr. Bankos Károly máv. f., Vécsey Frigyes máv. altiszt, Horváth István mozdonyfőszereelő.

## Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

## A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.  
 b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpóttatik.

## A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.  
 b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetetik.  
 c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetetik.  
 d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona betegsegélyre tarthat igényt.

## A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.  
 b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.  
 c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.  
 d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona betegsegélyre tarthat igényt.

## A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.  
 b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona betegsegélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak A) csoportját, míg azok, akik a B) csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az A) csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az A), min a B) csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük.

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviseletben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.



## EGYESÜLETI ÜGYEK.

### Köszönetnyilvánítás.

A „Kitartás“-egyesület tekintetes igazgatóságának  
Budapesten.

Amidőn a nőm elhalálása alkalmával kifejezett részvétért hálás köszönetemet fejezném ki, nem mulaszthatom el egyuttal megköszönni ama példás előzékenységet is, hogy a szükséges bizonylatok benyújtása után már alig három nap múlva a halálegély folyósítva lett.

Őszintén kívánom, hogy a »Kitartás«-egyesület minél jobban gyarapodjék. Részemről készséggel kijelentem, hogy amennyire tőlem telik, a »Kitar-

tás«-nak hiveket szerezni iparkodom, mert az egyesületet oly kezekben látom, melyek azt felvirágoztatni hivatva vannak. Egyebekben az egyesület megalapítói iránt érzett feltétlen bizalom készítetett arra, hogy a legelsők közé tartozom, kik az egyesületbe tagokul beléptek.

Szabadkán, 1901. október hó 6-án.

Kiváló tisztelettel *Hausmann Arthur.*

**Választmányi ülés.** Egyesületünk választmánya vasárnap, f. hó 20-án d. e. 9 órakor az egyesület helyiségeiben ülést tart. Az ülés tárgya: folyó ügyek elintézése.

## Segélyezések kimutatása.

### Halálozási segélyek.

Lapunk 40. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 15.850 korona.

#### Ujabb segély:

3799. Honza János, máv. hivatalnok, Arad, neje halála után ... .. 300 korona.

### Balesetsegélyek.

Lapunk 40. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 14.226 korona 66 fillér.

### Betegsegélyek.

Lapunk 40. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 4860 korona.

## Olvasóinkhoz.

Folyó évi október hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra mindazok számára, akik egyesületünknek nem tagjai, de akik úgy a balesetbiztosításnak kedvezményében, mint egy komoly és tartalmas hetilap hasznos, szórakoztató olvasmányában részesülni akarnak.

Lapunknak eddig megjelent számai tesznek tanubizonyságot róla, hogy ilyen komoly, tárgyilagos és tartalmas egyesületi közlöny — legalább ebben a szakmában — ez idő szerint nincs sehol az országban. De nincsen olyan lap sem, amely a balesetbiztosítás kedvezményét mindenkinek, kivétel nélkül, oly olcsó árban nyujtaná, mint a mi heti közlönyünk.

Nem egyesületi tagok részére a lapelőfizetési ára havonként egy korona. Ennek ellenében megkapják az előfizetők a minden vasárnap megjelenő lapot, és a »Nemzeti Baleset-Biztosító Részvénytársaságnál« 2000, azaz kétezer koronáig vannak biztosítva, halált okozó vagy állandó és teljes munkaképtelenséggel járó baleset ellen, szintugy ezen 2000 korona arányában minden olyan baleset ellen, amely részleges, de állandó rokkantságot okoz. Erről a biztosításról minden előfizető — aki nem a »Kitartás«-egyesületnek tagja — egy külön biztosítási kötvényt kap.

Ezen lapelőfizetés nem tévesztendő össze magával az egyesületi tagsággal. Mert az egyesületi tagok úgy mint eddig, továbbra is díjtalanul kapják a lapot és az azzal járó összes kedvezményeket. Akik pedig még nem egyesületi tagok, de a lap élén felsorolt kedvezményeket óhajtják elérni, azoknak nem elég csak magára a lapra előfizetniök, hanem szabályszerű felvételi igazolvánnyal az egyesületbe való felvételt kell kérelmezniök.

Egyesületünknek minden egyes tagját felkérjük, hogy a lapot minél szélesebb körökben ismertessék, megkedveltessék és ezzel nemcsak az egyesületnek, hanem önönmaguknak is hasznot hajtsanak. Mert az egyesületnek terjeszkedése és megerősödése minden egyes tagnak megerősödése egyuttal. Különösen a bizalmi férfiakat kérjük, hogy úgy a lapnak, mint az egyesületnek érdekeit ebben az irányban is karolják fel és terjesszék, a kellő felvilágosításokat, útbaigazításokat minden irányban megadják s a lap külön előfizetési díjait szokásos úton juttassák az egyesület pénztárához.

Ujból hangsúlyozzuk, hogy nem egyesületi tagok részére az előfizetési díj — baleset ellen való biztosítással együtt — havonként egy korona, negyedévenként három korona, félévenként hat korona, egész évre pedig tizenkét korona.

## A döntés.

Az államvasuti alkalmazottak fizetésrendezési mozgalmának sorsa immár eldöntöttnek tekinthető. A részletek ugyan ismeretlenek még, előttünk is, mások előtt is, de a dolog lényegére nézve már tisztában lehetünk a kérvények és memorandumok sorsával.

A tisztviselői mozgalom végrehajtó-bizottságának tagjai közül kiválasztott küldöttség október hónap 5-én járult Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, Nagy Ferencz államtitkár és Mándy Lajos miniszteri tanácsos elé, hogy nekik a memorandum egy-egy példányát átnyujtsák. Mint a legilletékesebb forrásokból értesülünk, a fogadtatás mindhárom helyen olyan volt, aminőre — őszintén megvalljuk — számítottunk és egyenesen el is voltunk készülve.

Méltánylása a vasuti szolgálat fontosságának a közgazdaság terén, méltánylása ezen szolgálat nehézségeinek a végrehajtás tekintetében, és méltánylása azon személyzet működésének, amely szegénysége és nélkülözései dacára a fejlettségnek arra a fokára emelte — aránylag rövid időn belül — a m. kir. államvasutakat, ahol azok büszkeségét képezik az egész nemzetnek: ezek voltak a válaszok a deputáció tagjaihoz. De nemcsak ezek, mert ezen igen nagy horderejű és igen értékes erkölcsi elismerésen kívül a küldöttség tagjai megtudták a legilletékesebb helyekről azt is, hogy a kért reformok szükséges és időszerű volta immár sehol kétségbe nem vonatik, hogy tehát a mozgalom mindenképpen jogosnak ismertetik el. Megtudták végül — és ez a fő — hogy a helyzet javítása többé nem fog ígérekkel elodáztatni, a jövő bizonytalanságának martalékául dobatni, hanem hogy a rendezésére vonatkozó munkálatok már is folyamatban vannak és hogy ezen rendezésnek mikéntje *rövid idő alatt* határozott alakot fog nyerni.

Ismételjük tehát, hogy mi ezt a mindannyiunkra nézve olyan fontos kérdést eldöntöttnek tekintjük. Eldöntöttnek tekintjük pedig a mi javunkra, a vasuti emberek javára. Olyan férfiak nyilatkoztak meg ebben a dologban és olyan határozottan nyilatkoztak, hogy az anyagi helyzetünk javítására irányuló kérdés alaki elintézése már csak rövid ideig várthat magára. Az a nyíltság, az az őszinteség, az a jóakarát, mely úgy a miniszternek, mint az államtitkárnak és első tanácsosuknak szavaiból mintegy általános üzenetképen felénk elhangzott, nem érdemli meg, hogy a hála

osztatlan érzelmei helyett a kétkedésnek méltatlan gyanújával viszonzottassanak. Nem érdemlik meg, már csak azért sem, mert a mindennapi élet tapasztalatai elég bizonyosságot szolgáltatnak nekünk is, hogy egy új kor küszöbén állunk. Egy olyan kornak a küszöbén, melyet nemcsak a tisztultabb erkölcsi felfogások tényleges érvényesülése tesz jellegzetessé, de amelyben nagy szerepe jut a méltányosságnak, az elismerésnek.

Miért vonnánk éppen mi kétségbe, hogy ez a méltányosság komoly alapokon nyugszik? Miért tagadnánk éppen mi, hogy ez az elismerés igaz és őszinte? Az, hogy a multakban sok csalódáson mentünk keresztül és hogy alig van közöttünk ember, akinek reménységei hol ebben, hol amabban a dologban le ne törtek volna — az igen is, lehet ok arra nézve, hogy a multaknak pótolhatatlan veszteségeire fájdalommal gondoljunk vissza; ámde nem ok arra, hogy most már semmiben sem bizzunk. Hogy már azt sem higyjük el, amit elhinnünk kötelesség — úgy azok irányában, akik sorsunknak intézői, mint önnönmagunkkal szemben.

Nem képezhetnek kivételt e tekintetben sem az altisztek, sem a szolgák. Mert igaz ugyan, hogy ez a válaszadás egyelőre csakis a tisztviselők küldöttségéhez intéztetett, ámde az is bizonyos, hogy ott, ahol a tisztviselők működése és viszonyai ennyire méltánylásra találtak, az altisztek és szolgák működése és viszonyai sem lehetnek közömbösek. Ellenkezőleg. Ott, ahol megvan az érzék hozzá, hogy a szorgalmas és szegény ember sorsa részvétellel karoltassék fel, ott ez a részvétel annál nagyobb, annál igazibb, minél szegényebbek azok, akik felé irányul. Már pedig azt senki kétségbe nem vonhatja, hogy a nagy általánosságban altisztek és szolgák mégis csak szegényebb emberek, mint a tisztviselők.

Azok a válaszok tehát, melyeket a tisztviselők kaptak, az államvasuti alkalmazottak egyetemének szóltak. Az az elismerés, amely ott elhangzott, megfelelő mértékben illeti meg a többieket is. Az az ígéret, amit a tisztviselők a legilletékesebb helyről, teljes közvetlenséggel nyertek, épp úgy szól a többieknek is, altiszteknek és szolgáknak egyaránt: akik a tisztviselőkkel egyetemben miáltal sem mutathatják ki jobban hálájukat sorsuknak intézői iránt, minthogy az eddiginél fokozottabb mértékben mutatják meg a hazának és a világnak azt, hogy mire képes a magyar vasutas, ha fegyelemtől és hű kötelességteljesítésről van szó.

### A gőzsip mint jelzési eszköz.

Egy német vasutigazgatóság legújabbán elrendelte, hogy a végrehajtó szolgálatnál alkalmazott közegekhez kérdés intézendő a felől, hogy a gőzsipok közül melyiknek használata volna előnyösebb, a mély hangnak-e vagy a magas hangnak?

Miután több mint bizonyos, hogy ez a kérdés maholnap nálunk is napirendre kerül, nem lesz érdektelen egyik munkatársunknak erre vonatkozólag hozzánk beérkezett sorait közreadni:

Én a magam részéről, bár a sok fűtülésnek kiválóan nagy hasznot vagy fontosságot nem tulajdonítok, inkább a magas hang, éles gőzsip mellett maradnék.

Menetközben a vonatnak teljes megterhelése mellett a szél zugása, a vonat vasrészeinek zakatolása stb. folytán a vonat végén már sem a vastag, sem a vékony gőzsippel nem igen hallható. Nem főként akkor, ha a szél oldalról erősen fúj; télen pedig, hófúvás esetén, sokszor az egész vonaton semmi sem hallható. A fékezőnek ilyen időjárásnál ki kell lépnie ennek folytán a fékbódéból s a zárlámpákra és — miután a sipolást nem hallja — a gőzsipnak kiömlő gőzére kell ügyelnie, hogy kötelességének meg tudjon felelni.

Még veszélyesebb helyzetbe jut a fékező, ha a szél oldalt fúj, továbbá hófúvásoknál vagy ködös időben, midőn sem a zárlámpákat, sem pedig a gőznek kiömlését nem láthatja. Habár a vonat ily időjárásban a legnagyobb veszedelemben foroghat és a mozdonyvezető a vonat biztonságára mindent megtesz, ami csak módjában áll, a vonat végén levő fékekről semmit sem lehet látni vagy hallani.

Ezen segitendő, és hogy a vonat biztonsága teljes legyen, jó volna a fékjeleket a fékbódékba bevezetendő villamos csengők által megadni, oly módon, hogy megfelelő helyen a mozdonyon egy villamos készülék nyomóval alkalmaztassék, melyből egy sodronyvezeték az összes kocsik alatt minden fékbódéba, illetve fékezőhöz vezetne.

Az összeköttetés egyik kocsitól a másikig a legfék módjára volna alkalmazandó. A vonat összeállítása után, illetve indulása előtt a készülék a mozdonyvezető által a fékezőkkel vagy legalább is a zárfékezővel kipróbálandó volna; a fékezők pedig megfelelő jelek által az eredményről értesítenék a mozdonyvezetőt.

Ezen fékjelzés berendezése által a fékeken az elalvás eshetősége teljesen ki volna zárva, mert a mozdonyvezetőnek módjában állana a fékezőt huzamosabb csengetés által kötelességére figyelmeztetni, ép úgy, mintha a személyzet magán a mozdonyon volna.

A berendezés költségei nem volnának nagyok, (?) mert a vezeték csak egyszerű sodronyból állana és csak a csengők beszerzése okozna csekély többkiadást.

A készüléket még azzal lehetne könnyen kiegészíteni, hogy a vonalon menetközben előforduló vonatszakadás esetén a csengők azonnal maguktól működésbe jönnének és a fékező és mozdonyvezetőt a veszélyre figyelmeztetnék.

Ez utóbbi esetre nézve a mozdonyon is kellene ilyen készüléket alkalmazni.

Az egész még azzal volna kiegészítendő, hogy a vonatnak másféle veszélyeztetése esetén, mint pl. kocsigésés, a rakomány félrecsuszása, tengelytörés

stb, a fékszemélyzet is értesíthetné a mozdonyvezetőt.

G. R.

\*

Czikkirónak fentebbi fejtegetéseit mint egyéni nézetet adtuk közre. Meg kell azonban első sorban jegyeznünk azt, hogy a folytatógatos villamos ébresztők berendezésének kérdése nem új dolog s a személyszállító vonatok egynémelyik fajtájánál már régen meg van honosítva. Ilyen, az egész vonaton végignyuló villamos jelzőberendezésnek alkalmazása tehervonatoknál bizony nagyon költséges lenne. Mert nem elég ám ahhoz csupán a drótvezeték maga, hanem akkor minden egyes fékes kocsit ébresztő csengettyűvel kellene felszerelni; lévén az sohasem előrelátható, mikor, hol és melyik fékes kocsi kap tényleg fékezőt. Azután meg a fékes kocsik nagy része még ma is olyan, hogy azokon az ily ébresztő csengettyűnek czélszerű alkalmazása szinte lehetetlen. Ha meg azután vesszük a mindennapi élet tapasztalatait, ugyan mit gondol a t. czikkiró, hogy meddig maradna meg egy ilyen ébresztő készülék azon a kocsin épségben, avagy meddig maradna meg egyáltalán rajta? Lopná azt boldog-boldogtalan, aki csak egy ilyen kocsi közelébe jutna. Vagy pedig a készüléket úgy kellene alkalmazni, hogy az a könnyű eltulajdonítás ellen is biztosítottassék, ami viszont még drágábbá tenné a berendezést.

Hiszen igaz, hogy vannak esetek, amikor hosszabb vonatoknál, kedvezőtlen időjárás mellett, nehéz meghallani a vonatmozdony sipjeleit. De mi úgy tudjuk, hogy ezek csak kivételek és hogy az a vonatkisérő, aki lelkiismeretesen végzi a szolgálatát és figyelmesen vigyáz a vonaton történőkre, ébresztő nélkül is hallani fogja a jeleket és megteendi a maga kötelességét. Részünkről pedig igazat adunk czikkirónak abban, hogy a vékony (magas) hangú gőzsipjelek a gyakorlatban jobban megfelelnek, mint a mély (vastag) hangúak.

### Örmény élet.

A keresztyén vallást követő elő-ázsiai népek közül az örmény mindenesetre egyike a legérdekesebbeknek. Mint az erani népcsalád tagja, az örmény nép kezdetől fogva bele volt vonva azon történelmi eseményekbe, melyek az első asszír birodalom kezdetével Elő-Ázsia ezen részében lefolytak. Ennélfogva az örmények hagyományai is őseredetűek.

Ósatyjok Jáfet egyik unokája: Haik volt; ő volt az, aki az Ararát hegyen családjával átkelve itt várost alapított. Ezután részben ismeretlen királyok következtek, s ismertebb történelmi alakok csak azon események után tűntek föl, amelyek a

második asszir uralom idejét kitöltik. Egy ezred-éven át tartott ez, s Szemirámisról (Semirem) és Nerxesről Van ék-írása ad először hírt.

Az arzakidek hosszú időn át uralkodtak az örmények fölött; ugyszintén a szazanidek, az örmények halálos ellenségei. Különös fényt árasztott az örmény népre és általában az országra a georgiai bagratid uralkodó család. A középkorbéli népvándorlások szeldsukok, mongolok, tatárok azonban — fájdalom — épen Arméniát választották átjáró ut gyanánt, nyugot felé, miáltal itt a legerőszakosabb átalakulások következtek be. Mindazonáltal az örmény nép egyrészt élénk közszelleme, nemzetéhez való ragaszkodása és hazaszeretete, másrészt pedig már igen is figyelemre méltó irodalmának szorgalmas és általános ápolása folytán meg tudta őrizni eredeti jellegét.

Ami azonban az örményeknél különösen érdekes, az a családi élet kifejllettsége. A hatalom és erő a családfő kezeiben van összepontosulva. A család férfi tagjai kereshetnek ugyan tetszésük szerint, de keresményük mindig a közös vagyonhoz esatoltatik. Azon nagy tisztelet és szeretet, mellyel a gyermekek a szülők iránt viseltetnek, teljesen kizárja az ezen szigorú és merev szabály ellen való föllépést vagy eljárást. Durva kihágásokról az örményeknél ép oly ritkán lehet szó, mint nagyobb büntényekről.

Ha a családfő meghalt, a család élére a legidősebb fiú áll; gyakran azonban az özvegy is elfoglalhatja e helyet, amely már magában is mutatja, hogy az özvegy nőknek sokkal több szabadságuk, több joguk van, mint a többi törzsek asszonyainak.

És e szabadság valóban olyan is, amilyenhez hasonlót az egész keleten nem találunk. Az örményeknél nyoma sincs a leány rulásnak, mit a szomszéd népek a legszabadabban s igen nagy mérvben üznek; az örmény leány szabad s nem zárják háremekbe, nem rejtik el a függönyök vagy sűrű rácsozat mögé.

Az eladó leányok szabadon és elfátyolozatlanul járhatnak az utcán s azt sem akadályozzák, hogy ifjakkal társalogjanak, amíg ez a tisztesség és erkölcsösség határára belül marad. Nem csoda tehát, ha a különben nagyon is józan, számító, a pénzt mindenek fölött szerető örmény nép között a szerelemből kötött házasságok gyakoriak, míg a szomszéd népeknél a nők elzárkózottsága folytán igen ritkán fordulhatnak csak elő.

A leányok többnyire már nagyon ifjan, mondhatni még gyermekkorukban férjhez mennek. Tizenégy és tizenöt éves között levő menyasszonyok egyáltalában nem ritkák; de található tizenkét éves is.

A fiatal emberek sem várnak olyan sokáig mint nálunk s tizenhét, legfeljebb husz éves korukban már mulhatatlanul megkeresték élet-társukat,

Mindazonáltal az örmények házassága sincs minden keleties mellékiz nélkül. A fiatal asszony az esküvő napján teljesen kilép a család köréből; arczát és egész testét el kell fátyoloznia, még otthon is és a mellett még nőekkel sem szabad szót váltania, legyenek bár e nők legközelebbi rokonai is. És ha a házi munkálkodásnál, vagy akármily okból a szőlésre volna utalva, nem teheti, s jelekkel kénytelen magát megértetni.

Ha e némaságra kényszerítés csak egy-két napig tartana, csak megjárna, azt még csak eltűrné valami nehezen az asszony, akinek Örményországban is éppen olyan beszélő tehetsége van s egy csöppel sem kevésbé kíváncsi mint az európai nő, de a dolog nem úgy áll. Sokkal rosszabbul; mert a fiatal örmény menyecske egészen addig némaságra van kárhoztatva, míg az első gyermekét világra hozta. Egyetlen ember van csupán, akihez ez idő alatt szólhat, és ez a férje. De még a szülés után sincs feloldva azonnal s a társaságot is csak lassankint szabad felkeresnie. A szülés után először csak férjének anyjával szabad társalognia, aztán következik a saját anyja, majd a férj testvérei jönnek s csak ezek után lassankint a többi rokonság.

Ez az átmeneti korszak, a míg ugyanis a fiatal asszony teljes szabadságát visszanyeri, nem ritkán négy, öt, sőt néha több évig is eltart.

Természetesen idegen férfiak társaságától azután is mindig tartózkodik az örmény asszony, s illetlennek mondanák, ha a házat elfátyolozatlanul hagyná el.

Ha férfi vendég lép a házba, az asszonynak kötelessége azonnal eltűnni. A család férfi tagjai különben sem étkeznek soha közösen az asszonyokkal és leányokkal; a házi asszony gondoskodik ugyan mindenről, de a mint az étel az asztalra kerül, visszavonul egy háremféle rejtekbe, ahol a család többi nőtagjaival étkezik, vagy gyönyörködik a férfi rokonok és vendégek multságaiban.

Hogy ama rácsozatok gyakran a leggyönyörűbb női arczokat tartják elrejtve a vendégek szemei elől, azt az örmény nők ismert külső előnyeinek tekintetbe vétele mellett könnyen elgondolhatjuk.

Az örmény nőknek nagy, fekete, sokszor nagyon mélyen fekvő szemeik vannak, melyekből különösen vonzó, szende fény sugárzik ki. Arczszínük fehér, a bőr üde, puha, mely azonban előrehaladt koruknál nem ritkán vörössé és érdessé lesz.

Különösen pompás a hajuk, melynek színe sötétkébe átjászó fekete. A szép termethez igen jól illik a tarka ruha, amely teljesen keleti szabásu. A vörös vagy kirivóan tarka szövetek a legkedveltebbek. Gyakran igen értékesek s nem kevésbé sokat érnek a himzések, melyek a ruhákat díszítik. Az öltözék legfőbb darabja a vörös bugyogó, a derék és a palástforma kendő, mely gyakran hosszú uszályban végződik. Hogy pedig ezt ne keljen porban, szennyben meghurczolni, az uszályt a bokáig emelik s ott könnyedén ránczokba szedve megkötik, miáltal a termet eredeti s e mellett groteszk alakot nyer. A fejet rendszeren arannyal himzett takaros sipka fűdi, mely körül fátyol van erősítve.

Az örmény nők kivétel nélkül szeretik a cizomázkodást. A nemzeti ékszerek ugyanazon éremlánczokból állanak, a milyeneket általában keleten használnak s melyeket vagy sipkára erősítenek, vagy a haj közé illesztnek. Ha az ékszerekből sok van készletben, akkor a mellet és karokat is ezekkel ékítik. És így öltözve, a napsugárban tündöklő, csillogó ékszerekkel, a skarlátpiros nadrággal, az aranyhimzésű derékkal, és tarka kendővel, az arczot körülfollyó, áttetsző fátyollal az örmény nő valóban oly gyönyörű jelenség, a minőnél szebbet kívánni sem lehet.

De minden cizomakedvelés mellett is az örmény nő jó háziasszony. A munkaszeretet általános a véreben van már e népnek; a férfiak

keresnek és takarékoskodnak, a nők dolgoznak, tisztogatnak s egészítgetik ki a házi szükséglet fedezésére szolgáló tárgyakat anélkül, hogy erre valaki kényszerítene. Igen, az örmény férfi, még a paraszt is, elég gyöngéd arra, hogy nejét a külső mezei munkától megkímélje, nehogy ott a nap megbarnítsa.

Itt, természetesen csak azon tős-gyökeres örmény nőket értjük, akik a keleti népekre oly kétes értékű nyugati műveltség adományai és szokásai-val még nem ismerkedtek meg.

Mihelyt e gyümölcsöt megízlelték, megváltoztak, a mint erre a stambuli örménynők eléggé ijesztő példát szolgáltatnak — s lesz belőlük olyan korcsfajzat, amelyről leri még a kelet félműveltsége, mert azt soha sem tudja teljesen levetkőzni, s a mely másrészt európai divatot csak majmolni képes.

Azon harmadfél millió örmény közül, amennyi állítólag van, saját szorosabb értelemben vett hazájában legfeljebb csak egy félmillió lakik. A többiek három világrészben vannak szétszórva s mindenütt kereskedést űznek mint a zsidók. Ügyességök által rendszeren nagy vagyont tudnak szerezni, melyet aztán nagy gonddal igyekeznek a család számára megtartani. Kis-Ázsiának minden részében igen sok örmény családot találhatunk s különösen sok él Trapezuntban és Szmirnában.

## VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

**A kecskeméti vasuti árvaház** céljaira ujabban a következő adományt vettük:

Till Pál, máv. vonatmálházó, Hatvan ... ..	korona	— 60
A lapunk 38. számában kimutatott összeg ...		401.72

Eddigi összes gyűjtésünk 402.32

**A temesvári máv. altiszti kör** e hónap 16-án este 7 órakor saját helyiségeiben felolvasó estét tart, melyen Temesváry Alajos máv. ellenőr, lapunk felelős szerkesztője fog »Vonatok és kocsik megfutamodásáról« szakszerű előadást tartani.

**A főnyeremény.** Élt Párisban a rue du Temple-ban egy Sarrazin nevű borbély, akinek vendégei közé tartoztak Páris legelőkelőbb színészei. A derék férfi rajongott a színházért és aki nála borotválkozott, annak mindig a legfrissebb színházi hírek özönével szolgált. Annyira szerette színészvendégeit, hogy nemcsak nem törődött vele, ha ritkán fizettek, hanem hébe-korba még segített is rajtuk apró kölcsönökkel. Egy alkalommal aztán Sarrazin a lutrin nyert vagy százezer frankot, de óvatosságból türtőztette örömét és nagy titokban tanácskozott a feleségével, hogy mitévő legyen?

— Ha elmondjuk vendégeinknek, hogy milyen szerencse ért bennünket, mond a feleségének, akkor soha többé nem kapunk tőlük pénzt, sőt még ők fogják elkérni a pénzünket.

— Természetesen, felelt Sarrazinné, aki okos és praktikus asszony volt.

Elhatározták tehát, hogy nem szólnak senkinek. Ez persze nem volt éppen könnyű föladat, mert titkolniok kellett, ha a szokottnál jobban költek. Jól ettek és ittak, de mindig zárt ajtók mögött, hogy senki ne tudjon róla. Egy alkalommal azonban rajta vesztettek. Éppen vacsoránál ültek, amikor bekopogtatott hozzájuk egy ismert komikus, nem volt már idejük, hogy az asztalról eltüntessék a jó borokat, tehát megkínálták a komikust.

— Kitűnő boruk van, szólott szakértelemmel a színész, honnan vették?

— Oh, felelt Sarrazin egykedvűen, egészen közönséges bor. Egy ismerősüktől vesszük s üvegje nem kerül többé tíz szu-nál.

— Sarrazin, adjon kölcsön tíz frankot és küldjön a pénzért még holnap husz üveggel ebből a borból ...

A borbély másnap csakugyan elküldte a husz üveg olcsó bort (üvegje tizenkét frank) — természetesen hitelbe. Hamarosan eladta azonban üzletét és vidékre költözött, nehogy bohém barátai még néhány hasonló üzletet kössenek vele.

**Minta gyárváros.** London mellett egy óriási, mintegy negyvenezer lakóra való kottázs városrész építését tervezik a város által adományozott 225 holdnyi területen. Ez új kerület a cyti-től valami nyolcz kilométernyire van, a nyugati vasut vonalán. Két vasuti állomás lesz az új város szélein és ezek fogják reggelenkint Londonba és esténként onnan visszautazó munkások forgalmát kellő mennyiségű különvonattal lebonyolítani. A város közepén hatalmas park körül lesznek a nyilvános épületek. A lakóházak előkerttel kottázs rendszerben épülnek. 346 elsőosztályú ház lesz 3000, 950 másodosztályú 12.000, 1900 harmadosztályú 11.400 és 336 negyedosztályú 3360 lakó számára. A többi tizezer lakó számára különféle rendszerű házak fognak épülni. A szükséges tőke harmincz millió korona, már együtt van. Egy-egy lakás hetibére 6:12 korona. Ez évenként körülbelül 300—600 koronát jelent Rendkívüli olcsóság, ha tekintetbe vesszük, hogy ezt a bért teljesen különálló, kerttel övezett villáért fizetik.

**Az angolok kegyetlenségéről** nyilatkozik a párisi Libertében egy Kannemeyer Fritz Karel nevű búr ember, aki az angolok fogságából megszökött. Elandslaagtenél került fogságba. Bár eldobta volt fegyverét és levegőbe emelte két karját, egy angol tiszt mégis háromszor sütötte ki reá a revolverét. Egy másik tiszt, akinek vállrojtját kis korona diszittite, karddal hasította szét Van Aswegen fejét, bár a szerencsétlen ember magasba emelte a kezét a megadás jeléül. — Robertson nevű búr hallotta, hogy az angol katonák rákiáltottak egy sebesült vén búrra, hogy álljon fel; mikor aztán az öreg engedelmessé próbált, lelőtték. A fogoly bürokat a hajókon összepréselték és még csak le sem ülhetek. Az idősebbeknek lába megdagadt. Orvosi segélyről szó sem volt; csak Simonstowban voltak orvosok. — Egy Baumann nevű burghert és néhány társát French katonái elfogták. Kört képeztek egyik bur körül, aztán pigstickinget játszottak, vagyis azt tették, hogy lóháton körülnyargalták és lándzsákkal szurkálták feléje. Amikor már négy sebből vérzett, egyik dzsidás leszállt a lováról és így szólt:

— Megszabadítom ettől a nyomorult lélettől.

Azzal revolveréből rálőtt és megölte.

Majd Baumant állították a körbe és megengették neki, hogy tarisznyájával védekezzen a szurások ellen. Bauman oly ügyesen védekezett, hogy csak egy helyen sebesült meg. A dzsidások ezután azzal mulattak, hogy a búrok fejére erősített narancsokat ketté szabdalták. Eközben Bauman feje bőréből is vágta le egy darabot.

Kannemeyer háromszor kísérlette meg a szökést Simonstownból, de csak a harmadik kísérlete járt sikerrel.

## SZÉPIRODALMI RÉSZ.

*Október 6.\*)*

*Nagy temető felett állok s tünődöm,  
Hogy lelkemet nem bántja semmi kín! . . .  
Vad csorda tort ült egykor e mezőkön  
A megfojtott szabadság kínjain;  
De itt nyugvó hősöknek szenvedése  
Szívembe csak egy szent, nagy eszmét vése.*

*S ha ajkaim egy halk imát rebegnek,  
Átrezgi édes hála lelkemet:  
Mitől a zsarnokok gyáván remegnek,  
S a szolga még oly mélyen eltemet,  
— Bármennyi gyász maradt emléken —  
Nagyok lettünk, Arad, te véreden!*

*Mert a bitó vetette gyászos árnyból,  
Hová örök enyészet írva volt,  
A hazaszeretet büszkén kilángol,  
Dús éltet szült a véráztatta folt!  
S mi szégyenkép lett felállítva nekünk:  
Az a bitó ma a mi — büszkeségünk!*

*Turtsányi Vilmos.*

**Az áruló.**

Regény.

— Irta: **M. Z.** —

(Folyt.)

**MÁSODIK RÉSZ.**

A farm őrsége nagyon jól volt szervezve. A leányok úgy osztották fel maguk között az őrszolgálatot, mintha örökké háboruban töltötték volna az életüket. Mary is részt követelt az éjjeli őrségből, de azzal lett elutasítva, hogy őneki ott van az ápolója, törődjek ő csak azzal.

James lord állapota pedig szemlátomást javult. A sebláz tetemesen alább hagyott és csakis a nagy vérvesztésnek utóbaját, a gyöngeséget sinylette még.

Veeldereren gazda, Mary és a két vendég egész este ott ültek James betegágya mellett és míg a férfiak a maguk élményeit mesélték el egymásnak, Mary minden figyelmét a betegnek szentelte. A beteg pedig, James lord, nem birta levenni tekintetét szép ápolónőjéről. Beszélgetés közben azután hol Veeldereren apó, hol a vendégek egyike-másika nézett ki az őrs helyre, hogy hirt hozzon a többieknek a tanya körül tapasztaltakról. Ámde az egész este nyugodtan telt el. Sehonnán semmi gyanus zaj vagy egyéb jelenség.

Francois, a háznak ez a leleményes cselédje, ismételtén megtette azt, hogy a komondorok közül kettőt-hármat portyázásra küldött ki a tanya körül. Az értelmes jószágok mintha tudták volna, mit kívánnak tőlük a gazdáik, nagy körökben futkosták körül a farmot, de még csak egy vakkantással sem jelezték, hogy gyanus vendég közeleg a házhoz.

Éjfél már jóval elmúlt. A háziak egy része

lepihent, de csak úgy felöltözötte, a töltött puskát maga mellé fektetve. Sem Fritz, sem Duval szemeire azonban nem jött az álom. James lordot, aki elszunnyadt volt, magára hagyták és felmentek a háztető erkélyén levő őrs helyre. Lent, a kapunál, Veeldereren gazda örködött Francoisval.

Francois már jó ideje mult, hogy három kutyát bocsátott ki megint, portyázás végett, a kapun, és most azokat várta vissza. Ám a kutyák ezuttal a szokottnál tovább maradtak kint.

— Bizonyosan valami vadnak akadtak a nyomára és most azt üzik — nyugtatá őt meg a gazda.

— Aligha, — felelé Francois — mert akkor bizonyára meghallottuk volna kaffogásukat, ami nélkül ők az ilyes mulatságot nem csinálják.

— Pszt! — hangzik le egyszerre az erkélyről a figyelmeztetés.

A néma éjszakába pedig egyszerre mindenféle gyanus hangok zaja vegyül. Jó távolról ugyan még, de a hangzavarból dühös kutyaugatás és éles emberi kiabálás hangjai verődnek az erkélyen állók füleihez. Mire Veeldereren gazda és Francois is fölérnek az erkélyre, már csak a kutyák csaholása hallatszik, de sokkal tisztábban, mint az imént.

Semmi kétség többé. A támadók jönnek, de a figyelmes előőrsök, a portyázó házórszók, jól végezték kötelességüket. Idejében hirt adtak amazok jöveteléről és most bizonyára rohanvást futnak hazafelé, biztos föld alá.

A házban percz alatt talpon volt mindenki. Még Pieter is, aki pedig az este alig tudott a lábán állani, fegyvert ragadott s az istállók falában alkalmazott egyik lőrés mellé huzódott. A többi hátsó lőrésekhez a vadászok három fekete szolgálója állítatott, akiknek kipróbált hűségeért gazdáik vállaltak kezeséget. Minden fegyveres kéz pedig mérhetetlen kincs volt ezen az éjszakán.

Elöl, a kapu mellett, a leányok állottak, mind-egyik a maga kijelölt helyén. Francois a kaput félig nyitva tartotta, hogy a kutyák, ha idáig üldöztetnének, azonnal beereszthetők legyenek.

Az égbolt borult, az éjszaka koromsötét volt. Csak a kutyák folytonos csaholásából lehetett arra következtetni, hogy mely irányból jön az ellenség és mily messzire van még a tanyától.

Egyszerre a csaholás odakint egészen elhallgatott. A tanyában mindenki feszült figyelemmel hallgatott ki a pusztába. Francois néhány lépésnyire tovább ment el a kaputól, hogy jobban figyelhessen. Alig két percz múlva már itt voltak a kutyák, melyek vad iramodással rohantak el mellette, egyenesen be az udvarra. Csak még annyi ideje volt, hogy maga is utánuk szaladjon s a nehéz kaput becsapja maga mögött, amikor közeli lödbogás zaja hallatszott kívülről.

A lőrések mögött és fönt az erkélyen minden fegyver lövésre készen tartott.

Most már a többi kutya is ugatni és üvöltöni kezdett és olyan fülsiketítő lármát csaptak az udvaron, hogy lehetetlen volt meghallani a kívülről jövő zajt Veeldereren gazda és Francois ennél fogva egy — félig-meddig földalatti — rekesztékbe tereltek be a komondorokat, ahonnan a csaholásuk csak

\*) Utolsó számunkban nem hozhattuk, mert a kéziratot lapzártá után kaptuk csak meg. A mély érzelmű, hazafias és szép költeményt tehát pótlólag közöljük. Szerk.

tompán hallatszott ki s a házvédők jobban figyelhetek kifelé.

A két vadász nem hagyta el az erkélyen elfoglalt veszedelmes pozíciót. Mindketten kihozták az éjjeli vadászatokhoz beszerzett látócsöveiket és azokon figyelték folyton a ház tájékát. Hirtelen Fritz, aki véletlenül éppen Duval mellett állott, könyökével meglökte barátját. Itt is ott is, sötét foltokat vett észre a tanya közelében melyek errefelé mozogtak. Mielőtt azonban a két barát még szót válthatott volna egymással, a ház túlsó oldala felől, onnan, ahová Pietert állították őrizet végett a kaffer szolgálkával, gyors egymásutánban lövések zaja hallatszott. Mintegy jeladásra, egyszerre ropant kiabálás és üvöltés hangzott fel mindenütt a tanya körül s néhány másodperc múlva a kapu mellett állók is látták, mint rohannak feléjük a fekete éjszakának még feketébb ördögei, egész rajokban.

Még ezt a pokoli ordítást is túlhaladta azonban az az irtózatos puskatüzelés, mely a következő pillanatban a házból megkezdődött. Mindenki tudta a tanyán lévők közül, hogy itt az egyedüli menekvés csak az lehet, ha a feketéket nem bocsájtják közel a kapuhoz. Azért mindenki úgy használta a puskáját, hogy sem egy lövés, sem egy másodpercnyi idő kárba ne menjen.

(Folyt. köv.)

## Schwarzenberg herceg estélye Párisban 1810-ben.

(Történelmi elbeszélés.)

Irta: **Turesányi Vilmos.**

I. Napoleonnak az osztrák főhercegnővel történt házassága öröme a párisi osztrák nagykövetség egy estély rendezését határozta el és minden intézkedés megtörtént a lehető legnagyobb pompa kifejtésére.

Mindenféle közbejött akadály folytán azonban az ünnepélyt egyre halasztották, míg végre sok huza-vona után 1810. július 1-ben állapotok meg. A császár és a császárné elfogadván a meghívást, a kitűzött határidőt most már be is kellett tartani.

Az előkészületekhez a legnagyobb szorgalommal hozzáfogtak, éjjel-nappal folyt a munka, daczára a már heteken keresztül tartó rendkívül meleg időjárásnak, melyben az összehalmozott fa- és kőanyag is annyira átmelegedett, hogy szinte égette a munkások kezeit. A fák, a bokrok levelei elhervadtak és csak mesterséges uton lehetett az ünnepélyre szánt parkot némileg friss állapotban fentartani.

A herceg az egykori Montesson-szállót birta, de ily nagyszabásu ünnepélyre az épület elégtelennek bizonyult; erre az alkalomra tehát még a mellette levő házat is ki kellett bérelnie és a kellő összeköttetést helyreállíttatnia.

A kertnek egy részén, az első épület disztermével összekötve, akkori szokás szerint, erős falakotmányu roppant nagy termet állítottak fel. Ennek tetőzete és oldalfalai viaszos vászonnal voltak bevonva, míg belsejét gyönyörű tapéták, valódi velencei tükrök, fali lámpák, csillárok és más szebbnél-szebb tárgyak díszíték.

A terem közepét a körülfutó csarnoktól diszes, drága szövetekkel gazdagon bevont oszlopok választották el, melyekhez könnyű szövetü színes fátyollal

virágfüzereket erősítettek. A dusan aranyozott csillárokat is fátyol és virágfüzerek kötötték össze a többi díszítéssel. A terem hátsó részében két pompás trón állott s előttük nagy tér volt gondosan csiszolt padlóval a táncosok részére. A teremnek három kijárata volt. Egyik a trónszékek közelében a laképület belsejébe vezetett és a házbelieknek kényelmesebb közlekedésére szolgált; egy az előtérben a kert felé, mely azonban egy hosszú, a teremhez hasonló díszítésű tornáczon vezetett keresztül. A főbejárat széles és kényelmes lépcsőzetével a kertbe nyílt és a nagy tömegek ki- és bejárására volt számítva.

Nehéz és gondos munka után végre elérkezett a nagy nap, minden a legnagyobb rendben állott.

Az ünnepély megkezdődött. Az osztrák egyenruhák szépsége és gazdagsága bámulatos volt, de a francziák is megtettek mindent, amire e tekintetben képesek voltak. Az amugy is díszes szolgáliszemélyzet egy része franczia nemzeti öltözetben jelent meg. A díszőrséget a császári testőrség egy százada képezte.

Alig hogy beesteledett, az összes épületekben kigyúlt a pazarfényű világítás és az utcán álló néptömeg sűrű sorsfalai között előrobogtak a vendégek fogatai.

Az összes osztrák urak az érkezők fogadására siettek, s a hölgyeket gyönyörű virágcsokrokkal megajándékozva a terembe vezették. Az ülőhelyek gyorsan megteltek, s a terem közepén hullámozott az előkelő vendégek sokasága. Királyok és királynék is érkeztek már, de még ezek is náluknál hatalmasabb vendégekre vártak.

Végre hangos parancsszavak, dobpergés, fegyverek csörgése és a felhangzó katona-zene jelezték a nagy császár és császárné megérkezését.

Ezen legkiválóbb vendégeket a Schwarzenberg- és Metternich-családok tagjai a főbejárat lépcsőjénél fogadták. A nagykövet a császárt üdvözölte röviden, míg a hercegnők a császárnénak virágbokkrétát nyújtottak át, mire a császár nejét karonfogva a vendégek sűrű tömegétől kisérvé a terembe lépett.

A helyiség megtekintése után, a vendégekre csak futópillantást vetve, a császár csak néhány közelállóhoz intézett rövid kérdéseket, de be sem várva a feleletet, a kert megtekintésére ismét kifelé indult. A művésziesen megvilágított fasorok és bokrok között megfelelő pontokon zenészek és énekesek voltak felállítva, úgy hogy az ének és zene a legszebb összhangban váltakoztak egymással, s hízeltő vonatkozásu meglepetések sem hiányoztak.

Ezek után a herceg egy szabadabb helyre vezette a császári párt, a hol a leggyönyörűbb színompájú tűzijátékban gyönyörködhetett. Az ideoda röpködő szikráktól egy közelben levő állvány is kigyuladt, amit azonban mindnyájuk megnyugvására, a készen álló tűzoltók minden további baj nélkül eloltottak. Ekkor még sejtelve sem volt senkinek a rövid idő múlva bekövetkező rettenetes szerencsétlenségről!

A tűzijáték után a császári pár ismét a terembe tért vissza és a trónon helyet foglalt, mire a tánc megkezdődött.

A császár helyét elhagyva, éppen a nagykövettel beszélgetett, midőn a léghuzamtól mozgatva egy lelőgő fátyoldisz a gyertyáktól tüzet fogott. Az ott álló urak egyike azonnal utánna ugorva leszakította

ugyan az égő fátyolt, de ekkor már annak el nem érhető része is sziporkázva futott a mennyezet felé, ahol egyszerre több helyen apró lángocskák csilantak fel.

Az erkélyen levő zenészek, kiket a veszély legközvetlenebbül fenyegetett, ijedten elhagyták helyeiket és kifelé igyekeztek. A kinyílt ajtón keresztül erős légáram hatolt a terembe és egyszerre hatalmas lángtenger borította a mennyezetet.

Napoleon látta a tűz keletkezését és hamar tisztában volt a következményekkel. A császárnéhoz lépve, hideg nyugalommal nézte a történéseket, míg kísérete, kik első zavarukban valami merénylettől féltek, kivont kardokkal köréje sereglettek. Az osztrák nagykövet nyugodt méltósággal a császár mellett maradt, de midőn a lángok elharpódzását látta, felkérte őt a terem elhagyására, amelyet amugy sem lehet már megmenteni.

Erre Napoleon a császárnéval az utat nyitó közönséget nyugodtságra és higgadságra intve, távozott a teremből.

Amíg ő ott volt, a vendégek meglehetősen rendben és nyugodtan mentek a kijáratok felé, távozása után azonban egyszerre megszűnt minden higgadság és valamennyien aggódó félelemmel igyekeztek a szabadba.

A nagykövet a tolongást kikerülendő, az udvari fogatokat egy mellékkijáratba rendelte, de a császár ezt észrevéve, röviden és határozottan megparancsolta, hogy a főbejáratból akar elindulni, ami meg is történt; de ez a mentési munkálatokat nagyon késleltette.

Ezalatt az egész faalkotmány tüzet fogott, forró füst csapkodott mindenfelé a különféle légáramlatokat követve. A csarnokban levők nagy része ugyan már a kertbe menekült, de a főbejáratnál rettenetes tolongás támadt; jajveszéklés és segélykiáltások között igyekeztek a menekülők kifelé, míg bent minden pillanatban nagyobb és nagyobb erővel dühöngött a tűz. A nehéz csillárok egymásután leszakadoztak, égő léczek, deszkák, gerendák hullottak lefelé, úgy hogy az egész tér néhány pillanat alatt a legrettenetesebb pusztulás színhelye lett. A nyári hőségtől kiaszott fa, a könnyen tüzet fogó szövetek, festékek, diszítések — minden égett! A tömör víz, amit az elősietett tűzoltók oda fecskendeztek, egy pillanat alatt gőzzé vált és a lángoknak újabb és újabb táplálékot adott. Sehol semmi, ami feltartotta volna! A segélynek, a mentésnek semmi reménye! Ez mind gyorsabban történt, mint itt olvasható. Az egész diszépület egy izzó lángtenger! A még néhány percz előtt benne összehalmozódott fény, pompa, előkelőség és szépség, melyben Európa összes nemzetei képviselve voltak, rendetlen össze-visszaságba keveredett, a gyönyör helyébe általános ijedtség, a veszedelem tudata, a hozzátartozók utáni gond és aggodalom, egy rettenetes halál félelme lépett. Mindenki hívta, kereszte hozzátartozóit, saját célját szem előtt tartva, félre lökte az utjában állókat, áttört a tolongáson, keresztül gázolt mindenben! A férfiak feleségeiket keresték, anyák a leányaikat, kiket szerencsésen kihuztak a tánczolóknak közül, de a tolongásban ismét elvesztettek. Egyik sem tudta a másik sorsát; itt jajgattak az emberek, mások dühöngtek, itt ölelkeztek az egymásra találtak, ott ájultak és sebesültek heverték egymáson! A főbejárat lépcsői a tolongó tömeg sulya alatt leszakadtak, az elesetteken az

utánuk sietők keresztül gázoltak, a hátramaradottak a hulló zsarátnokoktól megsebezve, rimánkodtak segélyért, majd összeesve, a lángok martalékává lettek. Az elájult nápolyi királynét a würzburgi herczeg mentette ki, a westphali királyné pedig férjének és Metternich grófnak köszönhette kiszabadulását a veszedelemből. Az orosz nagykövetet, kinek ruhája már lángot fogott, dr. Koreff néhány osztrák tiszt segítségével vitte ki, mások a zavart felhasználva, kabátjáról a gyémántgombokat levagdalták, amelyek egy egész vagyont képviseltek. A nők legnagyobb része csak nehéz égési sebekkel menekülhetett a veszedelemből, mert ruháik tüzet fogtak.

A különféle teendőkre szerződött sok szolga és munkás hanyatt-homlok rohant kifelé, durva erőszakkal mindent letiporva, és tán soha sehol sem szünetelt egy a rangkülönbség, sehol nem voltak olyan közönyösek a felség- és fenségekkel szemben, mint itt. A mulatsághoz szerződöttetett ballerínák szellős ruházatukban és festett arcaikkal a megmenekült büszke udvari társaság közé tolakodva kíváncsiskodtak.

Ezalatt Schwarzenberg József herczeg a kertben megtalálta sulyosan sebesült leányát, de annál nagyobb aggodalommal kereste feleségét, kit egy lezuhanó égő gerenda elválasztott leányától.

A terem már csak egy láng- és füsttenger volt. Hiába futkosott a herczeg fel s alá, feleségét sehol sem találta. Nehéz sejtelem kezdte gyötörni, viszarohant az égő épülethez. Lehetetlen volt már abba bemenni. Az összeomlott lépcsőn a lezuhant embertömeg egymáson hevert és a mentés csak nehezen ment előre. Éppen mellette vitték el fivérének összeégett feleségét, kinek összes ékszereit fejéről legázolták. Szeme a tűz rettenetes világításában egy nyöszörgő alakra esik, kinek aranydiadémje a homlokába beleégett. Leyen herczegnő volt. Egy svéd tiszt, ki a herczegnét hozta ki, határozottan állította, hogy a lángok közt egy ide-oda futkosó alakot látott! A herczeg a bejáratba sietett és az égő lépcsőzetet a terembe akart küszni. Egyszerre rettenetes robajjal leszakadt az épület padozata és mint egy izzó kemenczéből füst és zsarátnok repült szerteszét. Most már veszve volt minden!

A szerencsétlen herczegnét senki sem látta az épületből visszatérni. Lehetetlen is volt. Kezdetben a kifelé rohanó tömeg gátolta volna, utána pedig a rettenetes hőség, mely a menekülőket kergette és utolérte. Annyira izzott minden néhány percz múlva már, hogy a bejáratnál még 10 lépésnyire is életveszélyes volt megállni, mert a kicsapó lángok és a füst ezt lehetetlenné tették.

Ekközben az egész faalkotmány teljesen leégett és daczára a fecskendőknek, a lángok már a tömör laképületet is fenyegették. A levéltár volt a legnagyobb veszedelemben. Az osztrákok minden igyekezete oda irányult, hogy ezt megmenthessék. Az idegenek nagyobbbrészt félrehuzódtak.

Ezalatt a Schwarzenberg-család ismerősei és a francia hivatalos személyzet egyre kutatott a szerencsétlenség színhelyén.

A bámész közönséget az odasiető császári gárdisták kiszorították és komor, fenséges látvány volt, amint ezek a legnagyobb csendben gyorsan udvart, kertet, egyszóval mindent megszállottak.

Napoleon feleségét csak a szolgálatára kirendelt hölgyekhez vezette, s onnét egy tiszt kíséreté-

ben azonnal a szerencsétlenség színhelyére visszahajtatott. Váratlan megjelenése folytán a vad összevisszaságot mély csend követte. Minden idegent rögtön eltávolított, az összes bejáratokat őrizet alá vétette és maga intézkedett mindenütt nyugodt komolysággal a tűz megfékezésénél, legkevésbé sem zavartatva azáltal, hogy egy rosszul irányított vizsugár véletlenül őt találta és majd ledöntötte. Ezt észre sem látszott venni.

Ugyancsak szigorú ítélkezés kezdődött azok felett, kik a felügyeletért és rendért felelősek voltak.

Nehéz helyzete volt Dubois grófnak, a párisi rendőrfőnököknek. Neki mindent kellett volna tudni, mindenre ügyelni, mindenről számot adni. Napoleon rideg szigora emberfeletti munkára serkentette ezt az ügyes szolgát. Mindenfelé rendezkedett, könyörgött, parancsolt, kérdezősködött, majd a császárhoz futva jelentéseket tett, és alázatos meghunyászkodással hallgatta a császár goromba, indulatos korholását, mely minden alkalommal újra és újra reá zúdult.

Legrosszabbul járt a tüzoltók parancsnoka.

Gróf Hulin tábornok, mutatni akarván szolgálatkészségét, a császár haragját ráirányítandó, durva erőszakkal rárohant arra a szerencsétlen emberre, öklével ütötte, rugta, míg Napoleon haragtól villogó szemekkel nézte a jelenetet. Ennek az volt a vége, hogy a tüzoltóság parancsnokát fogságba vetették és csak hosszú börtönbüntetés után szabadult ki. Pedig alig volt hibás, mert általános vélemény szerint, már a császár távozása után lehetetlen lett volna a világ összes tüzoltóságával is az épületet megmenteni.

A szerencsétlen hercegnét hiába keresték. Napoleon hiába sarkalta kíséretét, sehol semmi nyoma menekülésének, sem halálának. A herceg majdnem ész nélkül bolyongott ide-oda, a lelki kín, a testi kimerülés folytán már csak támolygott. Még a császárnak jelenléte és biztatása sem oszlatta el a vad kétségbeesését. A tűz nagyjában végre el lett oltva és Napoleon is mogorván hazahajtatott.

A granátosok azonban úgy rendezkedtek, hogy az éjet ott fogják tölteni és tábor tán soha nem részesült oly megvendéglésben, mint ezek, mert a vendégek számára készült összes ételeket és italokat kivétel nélkül ők fogyasztották el.

Még csak itt-ott pislogott a tűz, melynek a reggel felé kitörő vihart követő zápor utolsó maradványait is eloltotta.

A felkelő nap már csak egy rendetlen összevisszaságban heverő romhalmazt világított meg. Csillárok darabjai közt heverték kardok, karperecek és sok más a tüztől felismerhetlen ékszer. Az üszök közt egy összeaszott, félig megégett holttestet találtak. Csak az egyik melle, mely az összegyülemlett vízben volt, maradt épen és vakító fehérsége ijesztően elütött az összepörkölt test többi részeitől. A testen levő ékszer nyomán felismerték Schwarzenberg hercegnét.

Egész Páris fel volt izgatva az ijedtségtől és kíváncsiságtól. A szerencsétlenség okának legképtelenebb hírei a legtöbb hívőre akadtak. Végre maga a kormány volt kénytelen hivatalos uton a közönségnek az egész tényállást tudomására hozni.

Az eset mindenkire mély és félelmes benyomást tett. Jövendő sejtelmek hallatszottak mindenfelé, feléledtek rég elmúlt dolgok. Mária Antoniette és XVI. Lajos házassága alkalmával történt szeren-

csétlenségeket a házaspár szomorú sorsával összefüggésbe hozták és azt következtették, hogy az osztrák házzal való összeköttetés mindenkor vést-hozó volt és lesz a francia uralkodó házra. A következmények ezt igazolni látszottak.

Végre a kormány maga betiltott minden erre vonatkozó közleményt és a külföldre is alig jutott több a száraz tényállásnál, úgy hogy az itt mondottakról a beavatottakon kívül kevésnek volt tudomása, a nagyközönség pedig soha nem is tudta meg a részleteket.

## ANEKDOTÁK.

**A keztyűsboltban** *Segéd:* Szabad kérnem kisasszony a számot?

*Hölgy:* Szerencsen-utcza 87. III. emelet, 28. ajtó.

\*

**Katonák.** *Kapitány.* Mit csináljunk már azzal a Csopák gyalogossal? Mindennap részeg a semmire való, aztán már minden büntetést megpróbáltunk vele: nem fog rajta semmi.

*Főhadnagy.* Degradálni kell a gazembert.

*Kapitány.* Degradálni? hiszen csak közlegény.

*Főhadnagy.* Hát előbb ki kell nevezni tizedesnek.

\*

**Bérlet.** Mondja Miczike! van a maga szívében számomra egy kis kamra kiadó?

— Ó igen, ha pontosan fizeti a lakbért és a szomszédokkal megfér.

\*

**Büszkeség.** *Betörő:* Miért vagy oly büszke, mi? *Ludvércz:* Legutóbbi betörésemről a hírlapok nagyon hizelgően írnak.

\*

**Szerencse.** *Gróf* (az erdészhez vadászat után). No, szerencséje volt a bárónak?

*Erdész.* Igenis, disznóban volt.

*Gróf.* Mit lőtt?

*Erdész.* Semmit sem.

*Gróf.* S ön ezt disznó szerencséjének nevezi?

*Erdész.* No igen. Mert ha lőtt volna valamit az megint csak egy — hajtó lett volna!

\*

**A próba.** *Hölgy.* Ha igazán szeret engem, hát bizonyítsa be!

*Ur.* Szívesen. A Duna itt mély és sebes; — ugorják bele s én rögtön kihuzom!

\*

**Mitől fél.** *Urnő.* Ugy félek, doktor ur! . . . *Fogorvos.* Eh, csekélység! Mindjárt túl leszünk rajta.

*Urnő.* Igen ám, de én attól félek, hogy ön nagyon drágán dolgozik.

\*

**Vendéglőben.** *Borkereskedő:* Kitől veszi a borát korcsmáros ur?

*Korcsmáros:* Hát nem tudja, hiszen öntől vásárolok.

*Borkereskedő:* Ugy? Tőlem! Akkor kérek egy pohár sört.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

*Sebestyén Antalné urnő.* Alkalmi verse későn érkezett s az október 6-iki számba felvehető már nem volt.

*B. Oroszka.* A szavazati jogosultság tiz korona egyes állami adónál kezdődik. Magánvállalatok alkalmazottai csak 1400 korona évi fizetés élvezete esetén választóképesek.

*Sándor J.* Levél a napokban ment. Amint látja, óhajuk szerint rendeztetett.

*K. K.* Kérdésére csak azzal a régi választási adomával válaszolhatunk, amelyik hangzik illetéknéppen: *Leány:* Papa, hová mégy? *Apa:* Választani megyek. Velem jössz? *Leány* (szégyenlősen): Én már választottam.

*L. T. urnő.* Fehérneműből a gyümölcs, szintugy a penész által okozott foltokat többféle módon lehet eltávolítani. Az egyik mód, hogy az ilyen pecsétetes részeket néhány órán át tejben áztatjuk s azután langyos vízben szappannal kimossuk. Egy másik mód, ha a pecsétetes helyeket tiszta spiritusszal dörzsöljük addig, amíg a pecsét teljesen ki nem jön. Egy harmadik mód, ha a pecsétetes helyekre citromlevet, vagy egy kis borkősavat csöpögtetünk s az egésztest azután rögtön langyos és puha vízben kimossuk.

*H. J., Arad.* Fogadja ezuton őszinte, igaz részvétünk kifejezését.

*Szrubián Ede, T.-Kubin,* 3 korona 78 fillért; *László Ferencz, Kolozsvár,* 5 korona 40 fillért; *Tóth János, Batta-szék,* 6 korona 50 fillért; *Kertész Aibert, Szaár,* 6 korona 70 fillért; *Nagy Tódor, Gunya,* 6 korona 80 fillért; *Klobucsár Márton, Orcovács,* 6 korona 80 fillért; *Szűcs Sándor, T.-Szt.-András,* 6 korona 80 fillért; *Tankó István, Eger,* 6 korona 80 fillért; *Ujvári Péter, Szegzárd,* 7 korona 10 fillért; *Szalmuther József, Kismarton,* 7 kor. 80 fillért; *Zsigó Károly, Facset,* 8 koronát; *Szekeres Ferencz, Felső-Tömös,* 8 koronát; *Mattyasovszky Gyula, Magyar-Szék,* 8 korona 70 fillért; *Béczy Vincze, Ivanec,* 9 korona 60 fillért; *Szathmáry József, Dorogh,* 9 korona 90 fillért; *Tóth Imre, Pálfalva,* 10 koronát; *Magyari Dénes, Fogaras,* 10 korona 20 fillért; *Magyar Mihály, Kis-Várda,* 10 korona 20 fillért; *Nyári Sándor, Nománcsi,* 10 korona 38 fillért; *Lovass János, Nagy-Károly,* 14 korona 65 fillért; *Kemény Pál, Budapest,* 15 korona 56 fillért; *Kocsis István, Piski,* 16 korona 63 fillért; *Iitsik L. Árpád, Zimony,* 16 korona 88 fillért; *Petykó András, Eger,* 18 korona 33 fillért; *Schmalhaus Emil, Gány,* 18 korona 82 fillért; *Balázs Márton, M.-Ludas,* 19 korona 70 fillért; *Moldoványi Ferencz, Kiszács,* 19 korona 79 fillért; *Gottrich Márton, Vecsés,* 20 korona 37 fillért; *Keilbach Miklós, Versez,* 22 korona 30 fillért; *Erős Imre, Murány,* 22 korona 40 fillért; *Bartók Béla, Oroszka,* 22 korona 70 fillért; *Szelkó János, M.-Hosszurét,* 22 korona 70 fillért; *Sziklai László, Budapest,* 23 korona 4 fillért; *Egyházy János, Esztergom,* 28 korona 60 fillért; *Vécsei Vilmos, Budapest,* 32 korona 98 fillért; *Horváth Gábor, Csala,* 37 korona 46 fillért; *Gyalai Gábor, Töszeg,* 38 korona 11 fillért; *Nedeczky Ottó, Nagy-Maros,* 39 korona 58 fillért; *Batári András,* 42 korona 58 fillért; *Bene János, Kassa,* 70 korona 20 fillért; *Polgár Sándor, Fiume,* 71 korona 50 fillért; *Vécsei Frigyes, Budapest,* 108 korona 48 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Párvy István, Hatvan,* márczius és áprilisi hónapokra, hiány 40 fillér; *Kretschmer Ágoston, Budapest,* május és junius hónapokra; *Listár János, R.-Csaba,* junius hónapokra; *Fabricius Samu, Győr,* julius hónapokra; *Kerekes András, Debreczen,* junius és julius hónapokra; *Müller József, Sásd,* május, junius, julius és augusztus hónapokra, hiány 60 fillér; *Pichler Antal, Bród,* junius, julius és augusztus hónapokra; *Vas Gyula, H.-Hollós,* május, junius, julius,

augusztus és szeptember hónapokra; *Tatár György, Losoncz,* augusztus és szeptember hónapokra; *Csajági István, S.-Szobb,* augusztus és szeptember hónapokra; *Mathesz Béla, Vinkovcze,* augusztus és szeptember hónapokra; *Boros Károly, P-Fenyő,* augusztus és szeptember hónapokra; *Lendvai Mihály, Hadház,* augusztus és szeptember hónapokra; *Horváth Pál, Szt.-János,* augusztus és szeptember hónapokra; *Schmötzer József,* augusztus és szeptember hónapokra; *Elbl Károly, Budapest,* augusztus és szeptember hónapokra; *Stefánovitz Edgárd, Déva,* augusztus és szeptember hónapokra; *Miskovics János, Nagy-Röcze,* augusztus és szeptember hónapokra; *Veres Adám, Budapest,* szeptember hónapokra; *Szász Zsófia, Győr,* szeptember hónapokra; *Blazsek István, Vác,* szeptember hónapokra; *Péter Illés, Selyp,* szeptember hónapokra; *Iván György, Budapest,* szeptember hónapokra; *Péter Mihály, Kukujevcsi,* szeptember hónapokra; *Gulyás Mihály, Győr,* szeptember hónapokra; *Balogh Benjámín, Debreczen,* szeptember hónapokra; *Dedinczy János, Szt.-György,* szeptember hónapokra; *Molnár Ferencz, Fogaras,* szeptember hónapokra; *Hangay László, Ujpest,* szeptember hónapokra; *Mohári Imre, Ujpest,* szeptember hónapokra; *Lézinger István, Ó-Barok,* szeptember hónapokra; *Kakuszy Antal, Karánsebes,* szeptember hónapokra; *Darvas György, Selyp,* szeptember hónapokra; *Deutsch Ármin, Fogaras,* szeptember hónapokra; *Bradák Ferencz, S.-Szt.-István,* szeptember hónapokra; *Balhási János, Vinkovcze,* szeptember hónapokra; *Schill Károly, B.-Berény,* szeptember hónapokra; *Wieszczyk Henrik, Zólyom,* szeptember hónapokra; *Dörögdi László, Czece,* szeptember hónapokra; *Gávay Mihály, S.-A.-Ujhely,* szeptember hónapokra; *Miskolczy Péter, Gabos,* szeptember hónapokra; *Harajovits Ödön, Petrozsény,* szeptember hónapokra; *Urbán István, Eger,* szeptember hónapokra; *Boromisza Antal, Eszék,* szeptember hónapokra; *Ugrai Mátyás, Budapest,* szeptember hónapokra; *Gelányi János, Ujpest,* szeptember hónapokra; *Házler Péter, Selyp,* szeptember hónapokra; *Rigasz András, Jernye,* szeptember hónapokra; *Bodanitz Lajos, Szombathely,* julius, augusztus, szeptember és október hónapokra; *Dornay Pál, Budapest,* augusztus, szeptember és október hónapokra; *Wittine György, Péczel,* augusztus, szeptember és október hónapokra; *Kropf Emil, Körösmező,* augusztus, szeptember és október hónapokra; *Scheer Ferencz, Arad,* augusztus, szeptember és október hónapokra; *Balogh János, B.-Szt.-György,* szeptember és október hónapokra; *Pitó János, Szerdahely,* szeptember és október hónapokra; *Marton József, N.-Németegyháza,* szeptember és október hónapokra; *Miklós Gyula, Győr-Révfa,* szeptember és október hónapokra; *Kael Lajos, Ujpest,* szeptember és október hónapokra; *Bory Lajos, Nagy-Kanizsa,* szeptember és október hónapokra; *Ledvinyi László, Losoncz,* szeptember és október hónapokra; *Escher Ferencz, Ujpest,* szeptember és október hónapokra; *Kovács Lajos, Szatmár,* szeptember és október hónapokra; *Péntek Viktor, Ménfő,* szeptember és október hónapokra; *Adaska Mihály, Melsicz,* szeptember és október hónapokra; *Szabó András, Jólész,* szeptember és október hónapokra; *Szabó János, Jólész,* szeptember és október hónapokra; *Keszi János, Jólész,* szeptember és október hónapokra; *Veres Kálmán, Eger,* szeptember és október hónapokra; *Gottlieb József, Szécs,* szeptember és október hónapokra; *Miklóska Károly, Torna,* szeptember és október hónapokra; *Csernusz Károly, Budapest,* szeptember és október hónapokra, hiány 40 fillér; *Győrffy István, Budapest,* szeptember és október hónapokra; *Kiss István, P.-Cséri,* szeptember és október hónapokra; *Pétermann Keresztély, Nagy-Röcze,* szeptember és október hónapokra; *Gottrich Sándor, Szt.-Lőrincz,* szeptember és október hónapokra; *Frank Rezső, Medgyesegyháza,* szeptember és október hónapokra; *Szász István, Sz.-Kocsárd,* szeptember és október hónapokra; *Bartus Elek, T.-Vásárhely,* október hónapokra; *Jódál Gyula, Tisza-Kürt,* október hónapokra; *Sümege Bertalan, Arad,* október hónapokra; *Nagy*

Gyula, Budapest, október hóra; Tóth Sándor, Nagy-Szalonta, október hóra; Szalai József, Lajos-Mizse, október hóra; Süli Pál, Szeged, november hóra; Huber Ede, Felső-Nyék, november hóra; Kurtás Lőrincz, Piski, szeptember, október és november hónapokra; Kólya József, Titel, október és november hónapokra; K. Nagy Domokosné, Zilah, október és november hónapokra; Kiss Ignác, T.-Szt.-Miklós, október és november hónapokra; Németh József, Brassó, szeptember, október és november hónapokra; Farkas Mihály, Tisza-Kürt, október, november és december hónapokra; Durgula József, Nagy-Koszmály, október, november és december hónapokra; Török Mihály, Petrozsény, október, november és december hónapokra; Fröhlich Károly, Helpa, október, november és december hónapokra; Soltész József, Kis-Röcze, október, november és december hónapokra; Zs. Nagy János, Macs, október, november és december hónapokra; Sarnecky Vilmos, Szepsi, október, november és december hónapokra; Puschnig Emil, Triest, november, december és január hónapokra könyveltük!

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

## Melyik izr. vasuti tisztviselőnek

volna szándékában egy csinos, művelt és háziisan nevelt leányt nőül venni?

Arcképpel ellátott ajánlatok >15000 korona< jelisével a kiadóhivatalba kéretik.

## Kalauz

cserélni óhajt a miskolczi üzletvezetőség területéről vagy Budapestre vagy Szabadkára. Szives ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kér.

## Cserélni óhajt

váltóór olyan vidékre, ahol magyar iskolába járathatná gyermekeit.

Czim a kiadóhivatalban tudható meg.

## TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

- TARTALMA: I. Történelem.  
II. Földrajz.  
III. Természettan.  
IV. Számtan.  
V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél, Budapest, Dohány-  
utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

**Bolti ára 2 korona 20 fillér.**

A „Kitartás” tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes áron.

4 liter

## kitünő borókapálinka

korona 8.40

4 liter

## kitünő gyógyfüves likőr

korona 11.—

bérmentve utánvétellel szállít

## Cornides Károly Felka

Szepes-megye.

## Eladó telek.

Dunakesz állomástól félórnyira fekvő Kis-Alag (Kundháza) telepen 600 □öles szép fekvésű telek szabad kézből eladó. Czim: Budapest, Csengery-  
utca 45. sz., III. em. 24.

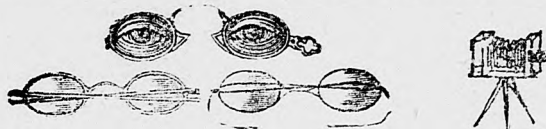
## HATSCHÉK BÉLA

utóda: **FRISCH IGNÁCZ**

lát- és műszerész

**BUDAPEST, csak VII., Erzsébet-körut 5. sz.**

(a New-York kávéháztól 2-ik ház).



Látszerészeti cikkekben, emberi műszerek minden színben 10 koronától feljebb (műszerek betételeért külön díj nem lesz számítva).

Szemüvegek, orrsíptetők, minden szemhez külön választva 2 koronától feljebb.

Színházi és tabori látcsövek bőrtokkal 10 koronától feljebb.

Légsulymérők, különböző célra szolgáló hőmérők stb. 1 koronától feljebb.

Rajzeszközök, mérőszalagok, mérőpálcák, szintezők stb.

Fényképezési cikkekben kézi és állványos kamarák a hozzá szükséges kellekekkel gyári áron (sötét szoba használat- és tanításért külön díj felszámítva nem lesz).

Villamos házi sürgöny és telefonok berendezése és azok jókarban tartása ép úgy a

Villamos világítási berendezések vagy azok átalakítása stb. a legolcsóbb áron számítva.

Arjegyzékemet az üzletemben díjtalanul adom.

Vidékre bérmentve küldöm.

**Központi telefon-összeköttetés 62—87.**

A „Kitartás” egyesület tagjai, tagsági jegyük felmutatása ellenében, 15% árkedvezményben részesülnek, mely kedvezményből csak a fényképezési papírok és cikkek vannak kizárva.